

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2024

Asociace sociálního zemědělství

Dvořákova 21, České Budějovice

IČ 063 61 986

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	3
PROJEKTOVÁ ČINNOST	4
PŘÍPRAVA ZÁKONA O SOCIÁLNÍM PODNIKU	5
ÚČAST NA KONFERENCÍCH	6
SPOLUPRÁCE SE STŘEŠNÍMI ORGANIZACEMI	6
SPOLUPRÁCE SE VZDĚLÁVACÍMI INSTITUCEMI	7
SPOLUPRÁCE S PODNIKATELSKÝM SEKTOREM	7
STRATEGICKÁ ZASTOUPENÍ A SPOLUPRÁCE	7
ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	8
ORGÁNY ASOCIACE SOCIÁLNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ, Z.S.	9

ÚVODNÍ SLOVO

Asociace sociálního zemědělství z.s. působí v oblasti sociálního zemědělství od roku 2017. Rok 2024 se nesl ve znamení realizace, a také finalizace, projektů. Z hlediska rozvoje Asociace se stal významným projekt podpořený z OPZ+, díky kterému jsme mohli revidovat svůj Strategický plán, vylepšit vizualizaci našich grafických materiálů, vytvořit PR a fundraisingovou strategii. Vše chceme v následujícím období uvádět v život.

V uplynulém období jsme dále aktivně spolupracovali s Komisí sociálního zemědělství, kde jsme se zapojili do připomínkování zákona o integračním sociálním podniku č. 468/2024 Sb., který vešel v platnost k 1. lednu 2025. Dále jsme pokračovali ve spolupráci s tematickým projektem Ministerstva práce a sociálních věcí s názvem Rozvoj ekosystému sociálního podnikání (RESP, reg. Č. CZ.03.02.02/00/22_004/0001397), kde mělo sociální zemědělství vyhrazenou vlastní část především v návaznosti na vzdělávací Institut sociálního podnikání. Se Státním zemědělským intervenčním fondem jsme získali zakázku na tvorbu videomateriálu, jehož cílem je popularizace tématu sociálního zemědělství s přesahem do oblasti sociálního podnikání. Materiál je aktuálně ve fázi finalizace.

Členové Asociace pokračovali v mezinárodní spolupráci, prezentovali sociální zemědělství na národní i mezinárodní úrovni na konferencích, publikovali články a další materiály.

Stále důležitější se pro nás stává téma veřejného stravování a společensky odpovědné nakupování, a dále Zemědělství 4.0, na které se chceme zaměřit v následujících letech.

I v loňském roce jsme slavili úspěch na veletrhu Země živitelka, kdy náš stánek navštívil prezident České republiky Petr Pavel, který pohovořil se zakládajícím členem Asociace Jiřím Netíkem st. Tomu bylo navíc prezidentem propůjčeno státní vyznamenání za zásluhy v oblasti podnikání při slavnosti k založení republiky 28. října 2024 na Pražském hradě.

Nadále jsme rozšiřovali naši členskou základnu. Mezi našimi členy jsou jak zemědělci, tak poskytovatelé sociálních služeb a další právnické a fyzické osoby, což souvisí s rostoucím zájmem o sektor sociálního zemědělství v České republice.

Děkujeme za hojný rok 2024 a za podporu, kterou získáváme od nejrůznějších jedinců i organizací.

doc. Ing. Jan Moudrý, Ph.D., předseda Rady Asociace sociálního zemědělství

15.6.2025

PROJEKTOVÁ ČINNOST

Název projektu: **PROFI - profesionalizace Asociace sociálního zemědělství**

Číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_039/0001185

Poskytovatel podpory: Evropský sociální fond

Doba realizace: 2023-2025

Hlavním cílem probíhajícího projektu je profesionalizace a posílení personálních kapacit Asociace sociálního zemědělství. Projekt se zaměřuje na zlepšení odborných dovedností a znalostí zaměstnanců Asociace, což vede k lepšímu řízení a efektivnějšímu fungování organizace.

Souvisejícím cílem projektu je komplexní zkvalitnění služeb, které Asociace poskytuje svým členům. Toto zkvalitnění je klíčové pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti členské základny a jejího rozvoje. Důraz je kladen na budování důvěry a důvěryhodnosti organizace, což je nezbytné pro posilování vztahů s členy a podporovateli Asociace.

Projekt je strukturován do čtyř na sebe navazujících částí, které jsou realizovány jak stávajícími, tak novými zaměstnanci Asociace, stejně jako experty v oboru. Do realizace projektu jsou rovněž zapojeni zaměstnanci členských organizací, což umožňuje sdílení znalostí a zkušeností napříč celou Asociací.

Každá část projektu má konkrétní cíle a aktivity, které společně přispívají k dosažení celkového záměru. Například, první část se zaměřuje na školení a vzdělávání personálu, druhá na zlepšení interních procesů a komunikace, třetí na rozvoj nových služeb a čtvrtá na evaluaci a zajištění dlouhodobé udržitelnosti. Tento systematický přístup zajišťuje, že všechny aspekty fungování Asociace jsou vylepšovány a přizpůsobeny potřebám jejích členů a trhu na kterém působí a poskytují své služby.

Název projektu: **Eco-Social Farming**

Číslo projektu: 2022-1-CZ01-KA210-ADU-000083310

Poskytovatel podpory: Erasmus+

Doba realizace: 2022-2024

Mezinárodní projekt malého partnerství, který realizovala Asociace společně s organizacemi Petrarca, e.V. (Německo) a Druživa o.z. (Slovensko) byl zaměřen na propojení sociálního zemědělství a environmentální sociální práce. Cílem bylo poznat dobrou praxi v jednotlivých partnerských zemích a ukázat, že sociální farma je místem, kde se propojuje environmentální, sociální a občansky uvědomělý svět par excellence.

Během projektu vznikly publikace: Mřížka sociálních farem; Dotazníkové šetření – analýza výsledků; Příručka sociálních farem a jejich ekosociálního dopadu. Všechny dokumenty jsou dostupné na webové stránce www.socialni-zemedelstvi.cz v sekci Zdroje a vzdělávání.

Název projektu: **Vzdělávání členů Asociace sociálního zemědělství v IT**

Číslo projektu: CZ.31.6.0/0.0/0.0/23_101/0008580

Poskytovatel podpory: Národní plán obnovy

Doba realizace: 2024–2025

Projekt je zaměřen na rozvoj digitálních kompetencí zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných působících v členských organizacích Asociace sociálního zemědělství. Cílem projektu je přizpůsobit účastníky požadavkům digitalizovaného trhu práce, se zvláštním zřetelem na potřeby zemědělského sektoru. Plánovaný rozsah zahrnuje zapojení až 180 osob do více než 5800 hodin vzdělávání. Díky velkému zájmu členských organizací již v současné době projekt eviduje více než 220 zapojených účastníků. Vzdělávání cílí především na zvýšení adaptability pracovníků, rozvoj IT dovedností a zajištění udržitelnosti jejich pracovního uplatnění. Projekt je realizován s termínem ukončení 30. září 2025.

Název projektu: **Akcelerace sociálního zemědělství v ČR – odborné poradenství a individuální konzultace na farmách**

Poskytovatel podpory: Ministerstvo zemědělství ČR

Doba realizace: 2024

Projekt se zaměřuje na praktickou podporu a šíření konceptu sociálního zemědělství v České republice, a to formou odborného poradenství a individuálních konzultací přímo na farmách. Jeho hlavním cílem je podpořit osoby se zdravotním či jiným znevýhodněním prostřednictvím jejich zapojení do pracovního života na zemědělských provozech.

Součástí projektu je vytipování přibližně 15 farem se zájmem o zavedení principů sociálního zemědělství, na kterých budou nastavovány podmínky pro budoucí fungování tohoto konceptu. Dále projekt nabízí individuální poradenství pro 9 konkrétních farem – od návrhu možného řešení až po jeho praktickou implementaci. Nedílnou součástí jsou také čtyři kulaté stoly, které vytvoří prostor pro sdílení zkušeností a přenos know-how mezi farmáři a odborníky. Tento přístup přispívá k systematickému rozvoji sociálního zemědělství a jeho udržitelné aplikaci v praxi.

PŘÍPRAVA ZÁKONA O INTEGRAČNÍM SOCIÁLNÍM PODNIKU

Pracovní komise sociálního zemědělství při Ministerstvu zemědělství, ve spolupráci s reprezentanty Asociace sociálního zemědělství, pracovala na přípravě zákona o integračním sociálním podniku. Tito odborníci se zejména zasloužili o přesné vymezení pojmu sociální farma a o zpracování paragrafového znění, které nakonec nebylo do zákona zařazeno. Vývoj legislativní normy, Registr integračních sociálních podniků a dalších návazných opatření pečlivě monitorujeme a v následujícím období budeme reflektovat jejich využitelnost pro sektor zemědělství.

ÚČAST NA KONFERENCÍCH

Členové Asociace se zapojili do konference AGASI 2024 o rozvoji sociálního zemědělství na Slovensku, která se uskutečnila 17. října 2024 na univerzitě v Nitře V rámci konference prezentovali současný stav sociálního zemědělství v ČR a přispěli v diskusích s tématy Sociální zemědělství a sociální služby.

Členové Asociace prezentovali výsledky projektu Eco-Social Farming na konferenci ERSA 2024, Regional Science Dialogue for Peace and Sustainable Development ve dne 26.-30.8.2024 na Azorách.

Členové Asociace prezentovali sociální zemědělství na konferenci Živé zemědělství, které pořádá Asociace AMPI a farmářská škola již tradičně v Národním zemědělském muzeu. Konference proběhla ve dnech 1.-2-3.2024.

Členové Asociace prezentovali na workshopu Udržitelnost a ESG sociální zemědělství na Fóru sociální ekonomiky, které pořádala organizace TESSEA dne 16.5.2024.

Členové Asociace prezentovali sociální zemědělství na konferencích LEADER a CLLD, které pořádala Celostátní síť pro venkov, CpkP střední Morava a MMR v květnu 2024 v Praze a Přerově.

SPOLUPRÁCE SE STŘEŠNÍMI ORGANIZACEMI

Spolupráce se střešními organizacemi byla pro nás i v roce 2024 velmi důležitá. Umožňuje nám nepřímo oslovovat široké spektrum institucí a organizací, které jsou jejich členy, a tím efektivně šířit koncept sociálního zemědělství napříč různými sektory. Spolupráce se týká jak organizací působících v zemědělském, tak sociálním sektoru.

Sociální organizace jsou pro nás klíčové především kvůli terapeutické a sociálně integrační dimenzi sociálního zemědělství. Mnohé z těchto organizací poskytují specifické typy podpory pro osoby z cílových skupin, a právě tyto činnosti je možné vhodně doplnit o prvky sociálního zemědělství. Dosud jsme navázali spolupráci např. s těmito organizacemi: SANANIM, Domov Libnič a Centrum sociálních služeb Empatie, Domov pro osoby se zdravotním postižením OSEK, Charita Moravská Třebová. Některé z nich byly podpořeny z našich projektů v minulých letech, u některých jsme dokonce zahájili jednání o možném začlenění tohoto konceptu do jejich provozů.

U zemědělských střešních organizací je situace opačná, šlo nám především o hledání konkrétních farem, které by měly zájem zapojit se do konceptu sociálního zemědělství, a to ve formě vytváření pracovních míst pro lidi s nějakým znevýhodněním. To zahrnuje především ochotu zaměstnávat osoby z cílových skupin a vytvořit pro ně na svých pracovištích vhodné podmínky. Jednání byla vedena s Tematickou pracovní skupinou – „Uplatnění lokálních produktů ve veřejném stravování“, PRO-BIO – Svazem ekologických zemědělců, Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů.

SPOLUPRÁCE SE VZDĚLÁVACÍMI INSTITUCEMI

I v roce 2024 pokračovala naše spolupráce se vzdělávacími institucemi. Jednalo se především o pracoviště Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Fakulty zemědělské a technologické, Univerzity Karlovy, Evangelické teologické fakulty, Vyšší odborné škola sociálně pedagogické a teologické - Jabok, a s Farmářskou školou. Ve většině se jednalo o celé tematické kurzy (multifunkční zemědělství, sociální ekonomika), nebo dílčí přednášky v kurzech v českém i anglickém jazyce.

SPOLUPRÁCE S PODNIKATELSKÝM SEKTOREM

V loňském roce se Asociace začala více orientovat i směrem k podnikatelské oblasti, a to především ve vztahu k veřejnému stravování. Zde se naše činnost soustředila na propojování lokálních producentů se zadavateli veřejných zakázek a na vytváření systémových podmínek, jež sociálním farmám usnadní vstup na trh institucionálního stravování – především ve školách, nemocnicích a domovech sociálních služeb. Klíčovým partnerem se stalo Ministerstvo pro místní rozvoj, které 21. února 2024 vládě předložilo a pod usnesením č. 117 nechalo schválit Národní strategii veřejného zadávání. Asociace je členem její expertní pracovní skupiny a společně připravujeme Akční plán udržitelného nakupování. Ten zavádí minimální standardy odpovědného zadávání, jež výslovně počítají s možností nákupu produkce sociálních farem a zohledňují jak sociální, tak environmentální kritéria. Paralelně s tím metodicky spolupracujeme s Ministerstvem zemědělství na propagaci krátkých dodavatelských řetězců. Naším společným cílem je ukázat zadavatelům, že zakázky mohou být zadávány tak, aby co nejvíce zůstávaly v regionu a posilovaly místní ekonomiku.

Na roky 2025 – 2027 plánujeme dokončit a zveřejnit Akční plán udržitelného nakupování, rozšířit kalkulace na všechny typy institucionálního stravování, spustit online „match-makingovou“ platformu propojující zadavatele se sociálními farmami, realizovat osvětovou kampaň „Regionální menu“ a pilotovat sdílené distribuční centrum pro několik členských farem v Jihočeském a Středočeském kraji. Tímto komplexním přístupem chceme trvale zvýšit podíl regionálních a sociálně odpovědných dodavatelů v českých veřejných kuchyních a současně podpořit udržitelný rozvoj venkova.

STRATEGICKÁ ZASTOUPENÍ A SPOLUPRÁCE

Zaměstnanci Asociace sociálního zemědělství i nadále zaujímala, prostřednictvím svých členů, důležitá místa v poradních a pracovních orgánech, které mají přímý vliv na oblasti související s hlavním posláním a cíli Asociace. Klíčovou roli zde hraje udržení členství v Pracovní skupině sociálního zemědělství při Ministerstvu zemědělství, kde experti Asociace aktivně přispívají k formování strategie rozvoje tohoto sektoru.

Výběr z pozic, ve kterých jsme jako Asociace formálně členy:

- Pracovní komise pro sociální zemědělství (Ministerstvo zemědělství ČR)
- Platforma PLATZ
- Místopředseda České technologické platformy pro ekologické zemědělství
- Člen rady PRO-BIO poradenství (Spolek poradců ekologického zemědělství)
- Člen pracovní komise MZe ČR pro akční plán ekologického zemědělství v ČR (MZe)
- Člen Meziřesortní pracovní skupiny pro institucionální stravování – odborná skupina Školní stravování (MZ)
- Člen správní rady KEZ, o.p.s. (Kontrola a certifikace v ekologickém zemědělství)
- Člen Stálého výboru pro zemědělský výzkum při Evropské komisi, pracovní skupina pro agroekologii
- Člen ENOAT – European network of organic agriculture teachers
- Člen CCTF – Climate change task force při IFOAM EU
- Člen Agroecology Europe – European association to promote agroecology
- Člen Advisory Board TP ORGANICS
- Člen Pracovního týmu koheze 28+

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

Asociace sociálního zemědělství nadále rozvíjela partnerství se zahraničím. Jmenujeme pouze některé spolupráce, které jsou pro Asociaci důležité a které vznikly díky běžícím nebo minulým projektovým činnostem. Dlouhodobě kooperujeme s Universitou Hohenheim (Německo) a Švédskou zemědělskou univerzitou, nově jsme rozšířili kontakty i na univerzity ve střední a východní Evropě – například Agrární univerzitu v Iași (Rumunsko) a Maďarskou univerzitu zemědělských a životních věd. Stabilní partnerství udržujeme s německými institucemi, zejména s Universitou v Kasselu, Fakultou ekologického zemědělství ve Witzenhausenu, a také s univerzitami v Neubrandenburgu a Eberswalde. V rakouském prostředí spolupracujeme s BOKU Vídeň a Hochschule für Agrar-und Umweltpädagogik, které se dlouhodobě věnují sociálním aspektům zemědělství. Klíčovou je pro nás spolupráce s Univerzitou ve Wageningen (Nizozemí).

Zahraniční spolupráce se odráží i v mezinárodních projektech. V roce 2023 a 2024 jsme se zapojili do programu Erasmus+ – projektu zaměřeného na ekologické dopady sociálního zemědělství (Eco-Social Farming) ve spolupráci s partnery z Německa a Slovenska. Další projekt je o integraci sociálně zranitelných skupin do udržitelných zemědělských postupů v městském prostředí, koordinovaného American Farm School v Thessaloniki. Paralelně jsme se stali partnery nového projektu Horizon Europe „JO-FUTLAT“, který řeší inovativní modely odbytu bioproduktů v krátkých dodavatelských řetězcích; český pilotní příklad zde zahrnuje i prvky sociálního zemědělství.

Tato síťová a projektová činnost nám umožňuje sdílet know-how napříč Evropou, přenášet dobré

praxe do českého prostředí a současně propagovat úspěchy našich sociálních farem v zahraničí. Díky tomu se české sociální zemědělství stále více podílí na tvorbě evropských standardů a přispívá k rozšiřování inkluzivních a udržitelných přístupů v zemědělství napříč kontinentem.

ORGÁNY ASOCIACE SOCIÁLNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ, Z.S.

Členové Rady

Jan Moudrý (předseda), Eliška Hudcová, Jiří Netík st.

Členové Kontrolní komise

Tomáš Chovanec, Kateřina Broža, Antonín Nekvinda

Asociace
sociálního
zemědělství